

Izglītības un zinātnes
ministrija

Izglītības jautājumi remigrācijas kontekstā

15/10/2020

Kurzemes plānošanas reģiona seminārs
vispārīzglītojošo skolu vadītājiem un izglītības pārvalžu speciālistiem
«Remigrējušo bērnu iekļaušanās Latvijas skolās»

Ilze Seipule, Izglītības departamenta direktora vietniece vispārējās izglītības jomā,
Olita Arkle, Izglītības departamenta vecākā eksperte

Saturs

01

Par remigrāciju attīstības plānošanas dokumentos, to projektos

02

Diasporas likums

03

Statistikas dati par remigrāciju

04

Normatīvajā regulējumā noteiktie atbalsta pasākumi remigrējušiem izglītojamiem

05

Ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu atzīšana Latvijā

06

Diskusija: Problēmjaucājumi Latvijas izglītības sistēmā un kā palīdzēt bērnam integrēties

1. Par remigrāciju attīstības plānošanas dokumentos: **Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (I)**

(pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf)

Prioritāte “Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki”

Rīcības virziens “Stipras ģimenes paaudzēs”

[95] Kaut arī iedzīvotāju skaits reprodūktīvajā vecumā samazinās, tautas ataudze ir prioritārs mērķis, kura sasniegšana nodrošinās nācijas pastāvēšanu nākotnē. Tāpēc ir stiprināma ģimenes vērtība sabiedrībā, godināmas un atbalstāmas kuplās ģimenes, kā arī **veicināma remigrācija**. Vienlīdz svarīgi ir veidot tādu politiku, kas sekmē otrā bērna ienākšanu ģimenē. Šo mērķi valsts būs sasniegusi, ja vismaz 75% sieviešu reprodūktīvajā vecumā, kurām ir viens bērns, izšķirsies par otrā bērna dzimšanu, un daudzbērnu ģimeņu skaits pieaugs.

1. Par remigrāciju attīstības plānošanas dokumentos: **Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (II)**

(pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf)

Prioritāte “Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki”

Rīcības virziens “Stipras ģimenes paaudzēs”

Rīcības virziena uzdevumi:

Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Indikators
[105]	Remigrācijas veicināšana, attīstot visaptverošu un visā Latvijā vienotu atbalsta sistēmu remigrējošo personu un ģimeņu iekļaušanai	VARAM	PKC (DLC), ĀM, EM, LM, ZM, IZM, SIF, pašvaldības, plānošanas reģioni	VB, ES fondi, pašvaldības	Remigrējušo iedzīvotāju skaits

1. Par remigrāciju attīstības plānošanas dokumentos: **Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (III)**

(pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf)

Prioritāte “Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība”

Rīcības virziens “Darbs un ienākumi”

[209]Latvijā pēdējos gados pieaug nodarbināto skaits un samazinās bezdarba līmenis, vienlaikus pieaug arī vakanču skaits, norādot uz neatbilstībām darbaspēka pieprasījumā un piedāvājumā, tāpat saglabājas arī vērā ņemamas darba tirgus reģionālās atšķirības. Līdz ar to darba tirgus attīstībai būtiska būs darbaspēka pieejamība, ko nodrošinās esošā cilvēkkapitāla potenciāla pilnvērtīga izmantošana (veicinot reģionālo un profesionālo darbaspēka mobilitāti, t.sk. tehnoloģiju attīstības un digitalizācijas ietekmē radītos jaunos nodarbinātības veidus, kā arī novēršot šķēršļus cilvēku aktīvai dalībai darba tirgū), un mērķtiecīgi vadīta, darba tirgus pieprasījumam atbilstoša, kvalificēta ārvalstu darbaspēka, t.sk. Latvijā studējošo ārvalstnieku un talantu, piesaiste, **īpaši darbaspēka remigrācija**. Īpaša uzmanība būs jāpievērš mērķētiem aktīvās nodarbinātības pasākumiem bezdarbniekiem un paaugstināta bezdarba riska grupām.

1. Par remigrāciju attīstības plānošanas dokumentos: **Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (IV)**

(pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf)

Rīcības virziena uzdevumi:

Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdz-atbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Indikators
[220]	Darbaspēka remigrācijas un kvalificēta ārvalstu darbaspēka un talantu piesaistes sekmēšana, nepieļaujot darba vietu kvalitātes mazināšanos	LM, EM, IZM, ĀM	VARAM, KM, IeM, plānošanas reģioni	VB, ES fondi	Nodarbinātības līmenis vecuma grupā 20–64 gadi Nodarbināto īpatsvars vecuma grupā 25–64 gadi, kuri piedalījās izglītības procesā apmaksāto darba stundu laikā, no nodarbinātajiem vecuma grupā 25–64 gadi, kuri piedalījās izglītības procesā Sociāli apdrošināto personu īpatsvars, kuru valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts ir zem minimālās algas

1. Par remigrāciju attīstības plānošanas dokumenta projektā:
Pamatnostādņu projekts
«Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam
«Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai»» (V)
(pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40492545>)

3. mērķis: Atbalsts ikviena izaugsmei.

Rīcības virziens 3.1. Institucionāli risinājumi atbalsta nodrošināšanai ikviena izaugsmei.

Uzdevums 3.1.1. Nodrošināt iekļaujošas izglītības pieeju visos izglītības līmeņos.

➤ Plānota **piekļuves uzlabošana interešu izglītībai un ārpus formālās izglītības pasākumiem**, kas bērniem un jauniešiem ar speciālām vajadzībām, kā arī sociālā riska grupas (t.sk., maznodrošinātajiem, ilgstoši slimojošajiem, dienas aprūpes iestādēs, sociālās korekcijas izglītības iestādē vai ieslodzījumu vietās nonākušajiem, **reemigrantiem**, imigrantiem u.c.) bērniem un jauniešiem ir apgrūtināta vairāku apstākļu dēļ.

➤ Plānots **atbalsts reemigrējušo bērnu iekļaušanai izglītības iestādēs** (informācijas pieejamība diasporai; individuāls un praktisks atbalsts reemigrējušo integrācijai; pedagogu profesionālās kompetences pilnveides pasākumi; konsultācijas un atbalsta materiāli vecākiem; latviešu valodas zināšanu uzlabošana u.c.).

2. Diasporas likums (I)

(pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/302998-diasporas-likums>)

Diaspora — ārpus Latvijas pastāvīgi dzīvojošie Latvijas pilsoņi, latvieši un citi, kam ir saikne ar Latviju, kā arī viņu ģimenes locekļi

Remigrācija — diasporas locekļa atgriešanās vai pārcelšanās no pastāvīgas dzīves ārvalstīs uz pastāvīgu dzīvi Latvijā

Remigrants – diasporas pārstāvis, kurš atgriezies no mītnes valsts uz pastāvīgu dzīvi Latvijā

2. Diasporas likums (II)

(pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/302998-diasporas-likums>)

15. pants. Atbalsts remigrācijai

(2) Lai nodrošinātu diasporas bērnu un jauniešu sekmīgu integrāciju Latvijas izglītības sistēmā, šā likuma 6.panta pirmajā daļā minētās institūcijas atbilstoši savai kompetencei:

1) **nodrošina** diasporas locekļiem **iespēju pirms remigrācijas savlaicīgi reģistrēt** savus bērnus Latvijas vispārējās izglītības iestādēs, arī pirmsskolas izglītības iestādēs, un profesionālās izglītības iestādēs;

2) **nodrošina pastāvīgu un sistēmisku atbalstu** diasporas bērnu **integrācijai** Latvijas izglītības sistēmā;

3) veicina diasporas jauniešu piesaisti studijām Latvijas augstākās izglītības iestādēs uz laiku vai pastāvīgi, citstarp sniedzot latviešu valodas apguvei nepieciešamo atbalstu.

3. Statistikas dati par remigrāciju: Centrālās statistikas pārvaldes dati

IBG220. Remigrantu vecumsastāvs statistiskajos reģionos

	2017									2018									2019								
	Pavisam	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Pavisam	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Pavisam	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+
Pavisam	5 455	994	268	1 408	926	764	735	269	91	4 852	995	253	1 222	877	593	576	231	105	5 114	1 023	328	1 249	913	665	579	256	101
Rīgas reģions	1 897	254	87	461	347	297	293	112	46	1 499	271	73	346	283	221	184	73	48	1 529	261	102	361	309	187	176	90	43
Pierīgas reģions	845	194	39	202	137	118	97	47	11	865	211	45	204	164	83	99	42	17	874	190	53	198	146	116	117	38	16
Vidzemes reģions	534	108	31	161	81	59	70	14	10	509	96	27	141	92	61	57	23	12	566	126	43	129	93	74	69	25	7
Kurzemes reģions	713	145	35	184	98	108	99	39	5	673	141	47	178	100	76	87	34	10	708	160	43	170	117	94	77	36	11
Zemgales reģions	636	133	42	164	108	78	76	26	9	591	129	37	166	96	62	64	29	8	640	127	43	165	111	90	63	33	8
Latgales reģions	830	160	34	236	155	104	100	31	10	715	147	24	187	142	90	85	30	10	797	159	44	226	137	104	77	34	16

(Avots: http://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/iedz/iedz_migr/IBG220.px/)

3. Statistikas dati par remigrāciju: Izglītības un zinātnes ministrijas oficiālā statistika

Remigrējošo bērnu un bērnu ārzemnieku skaits 2019./2020. mācību gadā

Izglītības iestādes veids	Reemigrējošo bērnu skaits	Bērnu ārzemnieku skaits
Pirmsskolas izglītības iestādēs	16	914
Vispārējās pamata un vidējās izglītības iestādēs	85	1066
Kopā	101	1980

Avots: Izglītības un zinātnes ministrijas oficiālā statistika 2019./2020. m.g.

3. Statistikas dati par remigrāciju: Valsts izglītības informācijas sistēma (VIIS)

Ministru kabineta 25.06.2019. noteikumi **Nr. 276** «Valsts izglītības informācijas sistēmas noteikumi»:

11. Sistēmā iekļauj šādu informāciju par izglītojamo:

11.25.¹ ziņas par izglītojamā statusu, kas dod tiesības saņemt imigrējušo un remigrējušo izglītojamo atbalstu, norādot laikposmu, uz kuru izglītojamam ir piešķirts attiecīgais statuss

Personas » Papildu dati

Meklēt

Reģistrēt

Meklēt izglītības dokumentus

Pārbaudīt mācību statusu sporta skolā

Pārbaudīt studējošā statusu

Meklēt studējošā kreditēšanas eksporta pieprasījumu vēsturi

Persona

Pamatdati

Papildu dati

Piederības

Identificējošie dokumenti

Izglītības dokumenti

Mācību sasniegumi

Dokumenti

Adrešes

Radnieki

Ilgstoši neattaisnotie kavējumi

Meklēšanas informācija

Izdrukas

Audzēkņi

Ir invalids ☐

Ir no trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes ☐

Saglabāt Atcelt

Trūcīgas ģimenes statuss

Reģistrēt trūcīgas ģimenes statusu

Maznodrošinātas ģimenes statuss

Reģistrēt maznodrošinātas ģimenes statusu

Speciālās vajadzības

Reģistrēt speciālas vajadzības

Asistenta pakalpojumu nepieciešamība (VDEĀVK informācija)

Ārstu komisijas atzinumi

Atjaunot datus no VDEĀVK

Atļaujas, kas apliecina, ka persona ir tiesīga strādāt par pedagogu

Jauns

No citas valsts

Jauns nozīmēšana

Pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinumi

Atjaunot datus no VISC.PMK / Datu atjaunošana no VISC.PMK nav veikta/izdevusies

Jauns notikums

Statuss* Remigrants

Spēkā no* 14.10.2020 dd.MM.yyyy

Spēkā līdz 14.10.2021 dd.MM.yyyy

Līguma numurs

Saglabāt Atcelt

4. Atbalsta pasākumi vispārējā izglītībā:

Ministru kabineta 13.10.2015. **noteikumi Nr.591** «Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs un speciālajās pirmsskolas izglītības grupās un atskaitīti no tām, kā arī pārcelti uz nākamo klasi» (turpmāk – noteikumi Nr.591) (I)

(pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/277597-kartiba-kada-izglitojamie-tiek-uznemti-visparejas-izglitibas-iestades-un-specialajas-pirmsskolas-izglitibas-grupas>)

Noteikumi Nr. 591:

- ✓ **paredz īpašus atbalsta pasākumus** skolēniem, kuri vai nu ir iepriekš mācījušies Latvijā un atgriežas mācību turpināšanai vai nav iepriekš mācījušies Latvijā un gatavojas uzsākt mācības Latvijā *(30. un 31.punkts)*;
- ✓ nosaka, ka **skolēns ir jāuzņem viņa vecumam un vajadzībām atbilstošā klasē** *(30.3. un 31.4.apakšpunkts)*;
- ✓ paredz **pienākumu izglītības iestādei informēt vecākus par atteikumu un tā pamatojumu** uzņemt bērnu konkrētā izglītības iestādē un **pienākumu izglītības iestādei informēt attiecīgo pašvaldību, kurai ir pienākums informēt par brīvajām vietām citās pašvaldības izglītības iestādēs** *(21.punkts)*.

4. Atbalsta pasākumi vispārējā izglītībā: Noteikumi Nr.591 (II)

(pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/277597-kartiba-kada-izglitojamie-tiek-uznemti-visparejas-izglitibas-iestades-un-specialajas-pirmsskolas-izglitibas-grupas>)

30. **Ja** izglītojamais, kurš **iepriekš ir mācījies Latvijā**, atgriežas no mācībām citā valstī un tiek pieteikts izglītības iestādē mācību turpināšanai, izglītības iestāde:

- ✓ 30.1. pieprasa no izglītojamā vecākiem, atbildīgās amatpersonas vai izglītojamā, kurš sasniedzis pilngadību, dokumentus, kas raksturo un apliecina citā valstī apgūto mācību saturu un mācību sasniegumu vērtējumu;
- ✓ 30.2. vērtē iesniegtos dokumentus un izglītojamā mācību sasniegumus, pieaicinot izglītojamo un viņa vecākus, atbildīgo amatpersonu vai izglītojamo, kurš sasniedzis pilngadību;
- ✓ 30.3. uzņem izglītojamo viņa vecumam un vajadzībām atbilstošā klasē, ievērojot iepriekš apgūtā mācību satura pēctecību;
- ✓ 30.4. ar direktora rīkojumu nosaka viena mācību gada laikā īstenojamās valsts finansētos atbalsta pasākumus obligātās pamatzglītības ieguvei – latviešu valodas prasmes pilnveidei un mācību priekšmetu "Latviešu valoda" vai "Literatūra", vai "Latviešu valoda un literatūra", "Sociālās zinības", "Latvijas vēsture", kā arī to mācību priekšmetu apguvei, kuri atšķiras Latvijas un izglītojamā iepriekš apgūtajā izglītības programmā.

4. Atbalsta pasākumi vispārējā izglītībā: Noteikumi Nr.591 (III)

(pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/277597-kartiba-kada-izglitojamie-tiek-uznemti-visparejas-izglitibas-iestades-un-specialajas-pirmsskolas-izglitibas-grupas>)

31. **Ja** citas valsts izglītojamais, kurš **iepriekš nav ieguvis izglītību Latvijā**, ir pieteikts uzņemšanai izglītības iestādē, izglītības iestāde:

- ✓ 31.1. pieprasa no izglītojamā vecākiem, atbildīgās amatpersonas vai pilngadību sasniegušā izglītojamā dokumentus (ja tādi ir), kas raksturo un apliecina citā valstī apgūto mācību saturu un mācību sasniegumu vērtējumu;
- ✓ 31.2. ar direktora rīkojumu izveido izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanas komisiju triju pedagogu sastāvā, lai novērtētu izglītojamā valodu prasmes, apgūto mācību saturu un mācību sasniegumus;
- ✓ 31.3. vērtē iesniegtos dokumentus un izglītojamā mācību sasniegumus, pieaicinot izglītojamo un viņa vecākus vai atbildīgo amatpersonu vai izglītojamo, kurš sasniedzis pilngadību;
- ✓ 31.4. uzņem izglītojamo viņa vecumam un vajadzībām atbilstošā klasē, ievērojot iepriekš apgūtā mācību satura pēctecību;
- ✓ 31.5. ar direktora rīkojumu nosaka viena līdz triju mācību gadu laikā īstenojamās valsts finansētos atbalsta pasākumus obligātās pamatzglītības ieguvei – latviešu valodas prasmes pilnveidei un mācību priekšmetu "Latviešu valoda" vai "Literatūra", vai "Latviešu valoda un literatūra", "Sociālās zinības", "Latvijas vēsture", kā arī to mācību priekšmetu apguvei, kuri atšķiras Latvijas un izglītojamā iepriekš apgūtajā izglītības programmā.

4. Atbalsta pasākumi vispārējā izglītībā: Plānotie grozījumi noteikumos Nr.591

- Tiek noteikts vienāds atbalsts skolēniem, kuri iepriekš ir vai nav mācījušies Latvijā.
- Valsts finansēti, atbalsta pasākumi tiek noteikti skolēniem, kuri atgriežas Latvijā, no viena līdz trim mācību gadiem, lai nodrošinātu obligātā pamatzglītības un vidējās izglītības satura apguvi latviešu valodā un literatūrā.
- Skolēna apgūtais mācību saturs un sasniegumi tiek vērtēti pārrunu un dokumentu izvērtēšanas veidā, sadarbībā ar vecākiem vai likumiskajiem pārstāvjiem, skolēnu, skolas atbalsta personālu un skolas vadītāja izveidotu komisiju 3 cilvēku sastāvā.

4. Atbalsta pasākumi vispārējā izglītībā:

Ministru kabineta 5.07.2016.2016. **noteikumi Nr.447 (I)**

«Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs»

(turpmāk – noteikumi Nr.447)

(pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/283668-par-valsts-budzeta-merkdotaciju-pedagogu-darba-samaksai-pasvaldibu-visparejas-izglitibas-iestades-un-valsts-augstskolu>)

Aprēķinot mērķdotāciju pedagogu darba samaksai vispārējās izglītības iestādēm tiek piešķirts papildu finansējums **ne mazāk kā 14,5%** apmērā no izglītības iestāžu mācību stundu plāna īstenošanai aprēķinātās mērķdotācijas – samaksai par pedagogu papildu pienākumiem, profesionālās darbības kvalitātes piemaksām pedagogiem (par iegūtajām pakāpēm no 10.08.2017.), kā arī pedagoga mēneša darba algas likmes palielināšanai (*8.3.apakšpunkts*); daļu šī finansējuma var izmantot arī atbalsta pasākumu īstenošanai remigrējušiem skolēniem.

4. Atbalsta pasākumi vispārējā izglītībā: Noteikumi Nr.447 (II)

(pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/283668-par-valsts-budzeta-merkdotaciju-pedagogu-darba-samaksai-pasvaldibu-visparejas-izglitibas-iestades-un-valsts-augstskolu>)

Novadu un republikas pilsētu **pašvaldībām**, sadalot mērķdotāciju izglītības iestādēm pedagogu darba samaksai, **ir tiesības pārdalīt starp izglītības iestādēm finansējumu atbalsta personālam, kā arī finansējumu ilgstoši slimojošo skolēnu un bērnu izglītošanai ārpus izglītības iestādēs (slimnīcās un sociālās aprūpes iestādēs) un imigrējošo un remigrējošo izglītojamo atbalstam.** (12.³ punkts)

Ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu atzišana Latvijā (Izglītības likuma 11.¹ pants) (I)

Ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu, kā arī ārvalstīs iegūtos akadēmiskos grādus apliecinošu dokumentu **ekspertīze** tiek veikta, pamatojoties uz izglītības dokumentu vai akadēmiskos grādus apliecinošo dokumentu īpašnieka, attiecīgo izglītības iestāžu, valsts institūciju, darba devēju vai profesionālo organizāciju iesniegumu. Ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu, kā arī ārvalstīs iegūtos akadēmiskos grādus apliecinošu dokumentu ekspertīzi veic Akadēmiskās informācijas centrs.

Iesniegumam pievieno normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apliecinātu ārvalstī izsniegtā izglītības dokumenta vai ārvalstī iegūto akadēmisko grādu apliecinošā dokumenta kopiju, personu apliecinoša dokumenta kopiju un šo dokumentu tulkojumus latviešu valodā vai kādā citā Eiropas Savienības oficiālajā valodā, ja vien šie dokumenti nav sastādīti kādā no minētajām valodām.

Ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu atzišana Latvijā (Izglītības likuma 11.¹ pants) (II)

Lēmumu par izglītības dokumenta atzišanu izglītības turpināšanai pamatzglītības vai vidējās izglītības pakāpē, **pamatojoties uz Akadēmiskās informācijas centra izziņu, pieņem Izglītības un zinātnes ministrija.**

Plaša informācija par ārvalstīs iegūtu izglītības dokumentu akadēmisko atzišanu Latvijā pieejama Akadēmiskās informācijas centra mājas lapā (<http://www.aic.lv/portal/arvalstu-diplomu-atzisana>).

Izglītības un zinātnes
ministrija

PALDIES!

IZM_gov_lv

Izglitibas.ministrija